

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 19.9.2018.
JOIN(2018) 31 final

**ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU,
VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU
REGIJA I EUROPSKOJ INVESTICIJSKOJ BANCII**

Povezivanje Europe i Azije – temelji za strategiju EU-a

**ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU,
VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU
REGIJA I EUROPSKOJ INVESTICIJSKOJ BANCI**

Povezivanje Europe i Azije – temelji za strategiju EU-a

1. Uvod

Odnos između Europske unije i Azije od globalnog je značaja te se u budućnosti očekuje snažnije povezivanje. U Aziji živi otprilike 60 % svjetskog stanovništva, a s tom se regijom ostvaruje 35 % izvoza EU-a (618 milijardi EUR) i 45 % uvoza u EU (774 milijardi EUR)¹. Sve veća globalna međuovisnost prilika je i za Europu i za Aziju za pojačanu suradnju, kao i za miroljubivu političku suradnju, pravedne i osnažene gospodarske odnose, sveobuhvatan društveni dijalog i suradnju u području međunarodne i regionalne sigurnosti. Nastupajući zajedno Europa i Azija mogu biti pokretači globalne stabilnosti, regionalnoga gospodarskog napretka i pristupa svjetskoj politici koji uključuje veću suradnju.

Kako bi se napravio dodatni korak u toj suradnji i otvorile nove mogućnosti u globalnom gospodarstvu, EU i Azija trebali bi osigurati učinkovitu i održivu povezanost. Povezanost² pridonosi gospodarskom rastu i stvaranju radnih mjesta, globalnoj konkurentnosti i trgovini te kretanju ljudi, robe i usluga unutar Europe i Azije te između njih.

Prema nekim procjenama Azija će trebati više od 1,3 bilijuna EUR ulaganja u infrastrukturu u narednim desetljećima kako bi se održala današnja stopa rasta i provela prilagodba klimatskim promjenama³. Za usporedbu, procjenjuje se da je u EU-u za ulaganja u transeuropsku mrežu potrebno 1,5 bilijuna EUR u razdoblju od 2021. do 2030. Međutim, ulaganja nisu jedini izazov. Azija obuhvaća različite regije u kojima se nalaze vrlo različite zemlje u pogledu ekonomskih modela i razine razvijenosti. Kako bi se unaprijedio pristup tržištu te kretanje robe, usluga, kapitala i ljudi preko granica potrebna su dosljedna i usklađena pravila, standardi i prakse. Potrebni su visoki ekološki i socijalni standardi, odgovarajuće planiranje i analiza troškova i koristi punog životnog ciklusa kako bi se osigurala dugoročna održivost ulaganja u povezanost. Potrebno je osigurati fiskalnu i financijsku održivost infrastrukturnih projekata kako bi se izbjegao rizik od prezaduženosti.

Stoga Komisija predlaže temelje za **strategiju EU-a o povezivanju Europe i Azije** s konkretnim prijedlozima politika i inicijativama za bolje povezivanje Europe i Azije, među ostalim putem interoperabilnih prometnih, energetske i digitalne mreže⁴. Ova je Komunikacija ujedno doprinos EU-a u pripremi 12. Azijsko-europskog sastanka (ASEM) u listopadu 2018., koji će biti prilika za promicanje povezanosti i unaprjeđenje suradnje s azijskim partnerima.

Ovu bi Komunikaciju trebalo čitati zajedno s prijedlogom Komisije za sljedeći višegodišnji financijski okvir⁵ kojim se utvrđuju jasni prioriteti, dodatno pojašnjeni u nedavnim

¹ Vidjeti podatke za 2016., dostupne na http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/january/tradoc_147207.pdf

² Povezanost je definirana u izvaji predsjedavajućeg 13. sastanka ministara vanjskih poslova ASEM-a održanog 20.–21. studenoga u Nay Pyi Tawu, Mjanmar.

³ Azijska razvojna banka, Meeting Asia's Infrastructure Needs (Zadovoljavanje infrastrukturnih potreba u Aziji), 2017.

⁴ Važnost povezanosti za postizanje blagostanja prepoznata je u deset prioriteta Europske komisije, globalnoj strategiji EU-a za vanjsku i sigurnosnu politiku te Europskom konsenzusu o razvoju.

⁵ Komunikacija „Moderan proračun Unije koja štiti, osnažuje i brani – Višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.“, COM(2018) 321.

komunikacijama Komisije⁶, te istodobno osiguravaju sredstva za promicanje i podupiranje privatnih ulaganja na svjetskoj razini.

2. Europski način: održiva i sveobuhvatna povezanost utemeljena na pravilima

EU je tijekom posljednjih desetljeća bio pokretač unutarnje povezanosti. Stvaranjem **unutarnjeg tržišta** EU je omogućio slobodan protok ljudi, robe, usluga i kapitala. Pravilima na razini EU-a, primjerice pravilima EU-a o kontroli državnih potpora i javnoj nabavi, osigurava se pošteno i transparentno tržišno natjecanje, a politike Unije usmjerene su i na zaštitu okoliša, sigurnost i zaštitu te socijalna prava i prava pojedinaca⁷. Nadalje, EU promiče kružno gospodarstvo, snižavanje emisija stakleničkih plinova i budućnost otpornu na klimatske promjene kako bi se postigli ciljevi održivog razvoja i ciljevi postavljeni u Pariškom klimatskom sporazumu. Tim se politikama potiču ulaganja u prekograničnu povezanost kojoj je temelj transeuropska mreža (TEN) s jasno definiranim prioritetima i standardima. Građani su svakako korisnici povezanosti, a poslovni subjekti mogu se osloniti na učinkovitu paneuropsku infrastrukturu i imati koristi od slobodnog i poštenog tržišnog natjecanja te zajedničkih standarda. Unutarnje tržište EU-a dovelo je do povećane produktivnosti i konkurentnosti, a na globalnoj razini može poslužiti kao uzor.

Politike EU-a o povezanosti usmjerene su na promicanje učinkovitosti jedinstvenog tržišta EU-a i poboljšanje povezanosti na globalnoj razini, a pritom su koristi za građane i njihova prava uvijek u prvom planu. Ostvarenju tih ciljeva doprinose i politike u području održivog razvoja, dekarbonizacije, digitalizacije, ulaganja, inovacija i globalnog vodstva.

Na temelju vlastitog iskustva EU promiče pristup kojim se stvara održiva i sveobuhvatna povezanost utemeljena na pravilima.

- **Održiva povezanost.** Kako bi se potaknuli produktivnost i rast te stvorila radna mjesta, ulaganja u povezanost moraju biti tržišno učinkovita i fiskalno održiva. Kako bi se odgovorilo na probleme klimatskih promjena i uništavanja okoliša, održiva povezanost mora promicati dekarbonizaciju gospodarstva i poštovati visoke standarde koji se temelje na procjenama utjecaja na okoliš. Kako bi se potaknuo društveni napredak, ona mora slijediti visoke standarde transparentnosti i dobrog upravljanja te omogućiti osobama na koje projekti utječu da izraze svoje mišljenje putem odgovarajućih javnih savjetovanja. Politike o povezanosti trebale bi djelovati tako da se smanje negativni vanjski učinci poput utjecaja na okoliš, zagušenja prometnica, buke, onečišćenja i nesreća. Ukratko, povezanost mora biti dugoročno održiva u ekonomskom i fiskalnom smislu te u odnosu na okoliš i društvo.
- **Sveobuhvatna povezanost.** Povezanost se odnosi na mreže koje omogućuju protok ljudi, robe, usluga i kapitala. To podrazumijeva prometne veze, i to zračne, kopnene ili morske. Podrazumijeva i digitalne mreže, od mobilnih do fiksnih, od glavne internetske mreže sve do zadnjeg kilometra, od kablova do satelita. Osim toga podrazumijeva i energetske mreže i tokove, od plinskih, uključujući ukapljeni prirodni

⁶ Komunikacija „Savez Afrike i Europe za održiva ulaganja i radna mjesta”, COM(2018) 643 i Komunikacija „Prema učinkovitijoj financijskoj strukturi za ulaganja izvan Europske unije”, COM(2018) 644.

⁷ Obveza provedbe procjena učinaka na okoliš za infrastrukturne projekte prvi je puta uvedena u zakonodavstvo EU-a 1985. Trebalo bi primjenjivati načelo opreznosti, načelo preventivnog djelovanja, načelo da se šteta nanosena okolišu popravlja ponajprije na samom izvoru te načelo da onečišćivač plaća. Vidjeti članak 174. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

plin, do elektroenergetskih mreža, od obnovljivih izvora energije do energetske učinkovitosti. Trebalo bi optimizirati sinergije među ta tri sektora, što ponekad dovodi do inovativnih i novih oblika povezanosti. Povezanost ima i ključnu ljudsku dimenziju, a interesi i prava građana trebali bi biti u središtu svake politike.

- **Povezanost utemeljena na međunarodnim pravilima.** Za učinkovito, pravedno i neometano kretanje ljudi, robe, usluga i kapitala potrebni su propisi i pravila. Međunarodno utvrđene prakse, pravila, konvencije i tehničke norme koje podupiru međunarodne organizacije i institucije omogućavaju interoperabilnost mreža i prekograničnu trgovinu. Na svojem unutarnjem tržištu EU poduzećima jamči nediskriminaciju i ravnopravne uvjete te promiče otvoreno i transparentno ulagačko okruženje, ali i štiti svoju ključnu imovinu⁸. EU bi i dalje trebao promicati otvorenije i transparentnije postupke nabave kojima bi se poduzećima trebali osigurati ravnopravni uvjeti.

EU će na temelju navedenoga surađivati sa susjedima i azijskim partnerima u tri područja:

- prvo, doprinosit će učinkovitim vezama i mrežama između Europe i Azije putem prioritetnih prometnih koridora, digitalnih veza i suradnje u području energetike tako da budu u službi građana i gospodarstava na koja utječu,
- drugo, uspostavljat će partnerstva za povezanost na temelju zajednički dogovorenih pravila i standarda koji omogućuju bolje upravljanje tokovima robe, ljudi, kapitala i usluga,
- treće, pomagat će u premošćivanju velikog investicijskog jaza boljom mobilizacijom resursa, većom mobilizacijom financijskih sredstava EU-a i jačanjem međunarodnih partnerstava.

3. Stvaranje učinkovitih veza između Europe i Azije

Kako bi se dodatno poboljšala učinkovitost postojećih i budućih veza, Unija bi zajedno sa svojim partnerima trebala poraditi na prometnim, energetske i digitalnim vezama između Europe i Azije, uzimajući pritom u obzir brze tehnološke promjene, koje imaju velik utjecaj na povezanost. Uz rad na fizičkim vezama između Europe i Azije, EU i njegovi partneri trebali bi poticati povezivanje i mobilnost studenata, istraživača i sveučilišnog osoblja.

3.1. Promet

Razvoj ekonomski i ekološki održivih trgovinskih putova i koridora između Europe i Azije jednako je u interesu azijskih partnera i Unije. Ako se mjeri prema vrijednosti, danas se 70 % trgovine odvija morem, više od 25 % zračnim prijevozom, a udio željeznice je relativno zanemariv. U svim sektorima postoji znatan potencijal za rast.

EU bi trebao poboljšati prometnu povezanost zajedno sa svojim susjedima i azijskim partnerima. Trebao bi nastojati **povezati dobro razvijenu transeuropsku prometnu mrežu (TEN-T) s mrežama u Aziji**. TEN-T obuhvaća jasne prioritete i standarde kojima se promiče prekogranični i interoperabilni multimodalni prijevoz tj. kombinacija cestovnog, željezničkog i pomorskog prijevoza te prijevoza unutarnjim plovnim putevima. Kako bi se postigao taj cilj, EU bi svojim partnerima prema potrebi mogao ponuditi tehničku pomoć u

⁸ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Europskoj uniji (COM(2017) 487).

planiranju njihovih prometnih sustava radi osiguravanja njihove međusobne povezanosti te prema potrebi doprinijeti financiranju infrastrukture (vidjeti dio 4.). Nove metode za procjenu razina povezanosti, primjerice indeksi povezanosti, omogućit će lakše utvrđivanje nedostataka i prilika. Nadalje, EU bi trebao doprinijeti povećanju sigurnosti prometne povezanosti s Azijom.

Povezanost i sigurnost

Svijet sve više ovisi o sofisticiranim mrežama i prijenosima podataka, energetske vezama, savršeno tempiranim vrijednosnim lancima i mobilnosti ljudi. Kako bi se upravljalo tim tokovima, potrebno je pronaći ravnotežu između njihova pojednostavnjenja i osiguravanja njihove sigurnosti i zaštite. U doba hibridnih prijetnji i terorizma važna je „sigurnost tokova”. Pristup trgovinskim putovima i dalje ovisi o primjerenom političkom i sigurnosnom okruženju te zahtijeva suočavanje s izazovima kao što su transnacionalni organizirani kriminal, sve vrste nezakonitog krijumčarenja i trgovine ljudima, kibersigurnost i ugrožavanje prometne i energetske sigurnosti. Ta pitanja nije moguće riješiti samo u okviru unutarnjih ili vanjskih politika zemalja ili entiteta. EU bi trebao surađivati s partnerskim zemljama kako bi se povećala sigurnost i zaštita prometne povezanosti s Azijom, osobito u području kibersigurnosti.

- **Zračni promet**

Zahvaljujući EU-ovim **sporazumima o zračnom prometu** s trećim zemljama otvaraju se tržišta te stvaraju nove gospodarske mogućnosti i prilike za ulaganje. Kako bi omogućio rast zračnog prometa u korist građana i poduzeća iz EU-a i iz partnerskih zemalja, EU trenutačno pregovara o sporazumima o zračnom prometu s nekoliko zemalja u susjedstvu EU-a i u Aziji⁹. U tim se sporazumima EU bavi i utjecajem zračnog prometa na okoliš i klimu, osobito emisijama iz zračnog prometa. EU će i dalje unutar Europe, u Aziji i drugdje podupirati neophodnu **dugoročnu dekarbonizaciju** zračnog prometa, uključujući promicanjem učinkovite provedbe međunarodnih sporazuma¹⁰ i ciljanim aktivnostima za izgradnju kapaciteta u partnerskim zemljama.

- **Pomorski promet**

EU podržava čist i održiv pomorski promet razvojem mjera politike za cijelu Europsku uniju i sudjelovanjem u aktivnostima zaštite okoliša, uključujući one koje provodi Međunarodna pomorska organizacija (IMO). Kao dio strategije za dekarbonizaciju prometa Komisija će nastaviti promicati upotrebu **alternativnih goriva** u lukama Europe i Azije. Nastavkom suradnje s trećim zemljama u Aziji u okviru relevantnih **sporazuma o pomorskom prometu** EU će pomoći u reguliranju i olakšavanju pomorskog prometa. U svrhu ubrzanja carinskih formalnosti trebao bi promicati svoje inicijative za digitalizaciju i pojednostavnjenje administrativnih formalnosti u azijskim lukama¹¹. EU bi trebao poticati i širu primjenu rotterdamskih pravila, koja bi pojednostavila upotrebu elektroničkih dokumenata u pomorskom prometu¹². U svrhu povećanja pomorske sigurnosti EU bi trebao predložiti

⁹ Pregovori su završeni s Armenijom, a u tijeku su s Udruženjem država jugoistočne Azije (ASEAN), Azerbajdžanom, Turskom i Katarom. Komisija je parafirala Sporazum o zajedničkom zračnom prostoru s Ukrajinom, bilateralni sporazum o sigurnosti zrakoplovstva s Kinom te o takvom sporazumu pregovara i s Japanom.

¹⁰ Sporazumi Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO).

¹¹ Komunikacija „Strateški ciljevi i preporuke za politiku pomorskog prometa EU-a do 2018.”, COM(2009) 8.

¹² Konvencija Ujedinjenih naroda o ugovorima za međunarodni prijevoz robe u cijelosti ili djelomično morem (2008.).

dodatne mjere i nastaviti podržavati međunarodna nastojanja, uključujući u okviru Međunarodne pomorske organizacije. EU bi i dalje trebao razvijati ulogu crnomorskog bazena u povezivanju.

- **Kopneni promet**

U sektoru **željezničkog prometa** EU bi u suradnji sa svojim partnerima trebao nastojati povećati konkurentnost željezničkih veza skraćivanjem vremena provoza i povećanjem stope popunjenosti (faktora opterećenja). EU je proširio transeuropsku prometnu mrežu (TEN-T) na zemlje zapadnog Balkana i nedavno sklopio sporazum o proširenju te mreže sa šest zemalja Istočnog partnerstva (Armenija, Azerbajdžan, Bjelarus, Gruzija, Moldova, Ukrajina). U budućnosti bi važnu ulogu mogle imati željezničke veze **sjever–jug**¹³, ali i željezničke veze **istok–zapad**¹⁴. Željezničke veze između EU-a i Kine osobito se snažno razvijaju. Kad je riječ o tim željezničkim vezama, potrebno je ukloniti prepreke dugoročnoj ekonomskoj održivosti i neutralnosti tržišnog natjecanja. EU podržava inicijativu Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE) za jedinstveno zakonodavstvo o željezničkom prometu, kojom se želi ujednačiti pravni režim za prijevoz robe željeznicom na cijelom euroazijskom kontinentu. EU će surađivati s relevantnim organizacijama u željezničkom prometu kako bi se proširila primjena okvira Europske unije za tehničke specifikacije i upravljanje sigurnošću¹⁵. U pogledu povezanosti Europe i Azije **cestovni promet** obično ima smisla na srednjim udaljenostima (primjerice do srednje Azije) te kao sekundarna prometna mreža u kombinaciji s drugim vrstama prijevoza. Osim toga, posebno je važno osigurati primjerene socijalne uvjete radnicima u tom sektoru i pošteno tržišno natjecanje među poduzećima za cestovni prijevoz. U suradnji s azijskim zemljama EU bi se trebao usredotočiti na promicanje **cestovne sigurnosti** prenošenjem najbolje prakse i najprimjerenijih rješenja kojima se može smanjiti broj smrtnih slučajeva i ozljeda na cestama. EU će pomoći i u poticanju razmjene **carinskih** informacija i razvoju suradnje u području provoza, bilateralno i u okviru Svjetske carinske organizacije (WCO).

3.2. Digitalna povezanost

Povezivanje mreža s visokim kapacitetom ključno je kako bi se pružila podrška digitalnom gospodarstvu. Stvaranjem veza između glavne mreže te azijskih i ostalih trećih zemalja doprinosi se potpuno isprepletenoj mreži i osigurava potrebna propusnost i drugi kriteriji kvalitete za tu sve važniju infrastrukturu. Univerzalan pristup internetu po pristupačnoj cijeni dokazano **potiče socioekonomski razvoj**.

U odnosima s azijskim zemljama EU bi trebao promicati mirno, sigurno i otvoreno okruženje IKT-a, popraćeno nastojanjem da se uklanjaju prijetnje kibersigurnosti te štite ljudska prava i slobode na internetu, uključujući zaštitu osobnih podataka. Potreban je dosljedan regulatorni pristup za podupiranje privatnih i javnih ulaganja u „digitalnu” infrastrukturu¹⁶, a za premoštenje digitalnog jaza, osobito u udaljenim regijama i zemljama bez izlaza na more potrebni su posebni poticaji i politike. U tu će svrhu Unija prema potrebi nastaviti sa svojom

¹³ Željezničke veze sjever–jug povezuju Sredozemno more, Crno more i Zaljev sa Sjevernim morem, Baltičkim morem i Arktičkim oceanom.

¹⁴ Željezničke veze istok–zapad povezuju EU s Kinom i srednjom Azijom.

¹⁵ Međuvladina organizacija za međunarodni željeznički prijevoz (OTIF) i Organizacija za suradnju među željeznicama.

¹⁶ Vidjeti Komunikaciju „Moderan proračun Unije koja štiti, osnažuje i brani”, COM(2018) 321, u kojoj je Komisija predložila promicanje digitalne povezanosti s azijskim i drugim zemljama u okviru Instrumenta za povezivanje Europe u razdoblju 2021.–2027.

strategijom Digital4Development¹⁷ u Aziji promicanjem digitalnih tehnologija i usluga radi poticanja socioekonomskog razvoja.

3.3. Energetska povezanost

Liberalizacija energetske tržišta EU-a povezana s ciljevima za 2020. u pogledu energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije te strategija energetske unije potaknule su transformaciju prema čistoj energiji utemeljenu na potrebama tržišta. Dovele su i do veće dekarbonizacije i međupovezanosti električne mreže, što je ključno za tržišno natjecanje i omogućavanje integracije energije iz promjenjivih obnovljivih izvora. Na temelju svojeg iskustva EU bi trebao promovirati regionalne **platforme za energetska povezanost** koje se temelje na tržišnim načelima, poticati modernizaciju energetske sustava i primjenu čistih (decentraliziranih) rješenja, energetska učinkovitost te **podupirati energetska povezanost među partnerima iz Azije i s njima**.

3.4. Povezanost među ljudima

Povezanost i mobilnost studenata, istraživača i sveučilišnog osoblja posebno su **važni za međusobno razumijevanje i gospodarski rast**. Od 2014. više od 18 000 studenata, istraživača i drugog osoblja dobilo je financijsku potporu za sudjelovanje u različitim programima mobilnosti. EU bi trebao dodatno ojačati razmjenu studenata i sveučilišnog osoblja s azijskim zemljama u okviru programa Erasmus i aktivnosti Marie Skłodowska Curie, te poticati uzajamno priznavanje diploma i regionalnu razmjenu istraživača i inovatora. EU bi trebao poticati suradnju gradova, uključujući interakciju između europskih prijestolnica kulture i sličnih gradova u Aziji, te povećati mobilnost umjetnikâ i suradnju u sportu.

Ključne mjere za poglavlje 3.

Komisija će učiniti sljedeće:

- *razviti metodologiju za procjenu razina održive povezanosti u Europi i Aziji te njezina gospodarskog učinka unutar EU-a i njegovih regija,*
- *promicati razmjenu podataka za carinske i digitalne prometne koridore te procjenjivati rizike,*
- *nastaviti pregovore o sporazumu o zračnom prometu s Udruženjem država jugoistočne Azije (ASEAN), Azerbajdžanom, Turskom i Katarom te potpisati bilateralne sporazume o sigurnosti zračnog prometa s Narodnom Republikom Kinom (Kina) i Japanom,*
- *promicati sporazume o dekarbonizaciji prometa u međunarodnim forumima, posebno u sektoru zrakoplovstva i pomorstva,*
- *promicati digitalizaciju i administrativno pojednostavnjenje pomorskog prometa u Aziji i zemljama na Crnom moru te prihvaćanje rotterdamskih pravila,*
- *istražiti mogućnost proširenja mandata koordinatora EU-a za koridor TEN-T na regiju proširenja i susjedstva u okviru predviđene revizije Uredbe o TEN-T-u koja treba biti dovršena do 2023.,*

¹⁷ Vidjeti Radni dokument službi „Digital4Development: uključivanje digitalnih tehnologija i usluga u razvojnu politiku EU-a”, SWD(2017) 157.

- *raditi na standardima za etičku uporabu naprednih tehnologija kao što je umjetna inteligencija i poticati odgovorno ponašanje država na internetu,*
- *nastaviti promicati program Erasmus i aktivnosti Marie Skłodowska Curie u Aziji te povezane dogovore o reciprocitetu kako bi se povećale mogućnosti za razmjenu i mobilnost.*

4. Izgradnja međunarodnih partnerstava za održivu povezanost

Na parametre suradnje u području održive povezanosti utječu razlike u dinamici i **raznovrsnost aktera**¹⁸. Kako bi se učinkovito radilo na povezanosti, EU bi trebao ojačati postojeće i dodatno razvijati nova bilateralna, regionalna i međunarodna partnerstva koja su održiva, otvorena, uključiva i utemeljena na pravilima.

4.1. Bilateralna suradnja

EU je ključan partner za **suradnju u području razvoja i ulaganja** u Aziji. U dijalozima o razvoju govori se o ulaganjima i održivoj povezanosti, a trebali bi uključivati moguću suradnju s trećim zemljama. U tom kontekstu EU i njegovi azijski partneri mogu bolje surađivati na unaprjeđivanju regulatornog okruženja, upravljanja javnim financijama i mobilizacije domaćih resursa. Nadalje, EU će ponuditi svoju potporu, među ostalim putem tehničke pomoći, u jačanju kapaciteta za planiranje, razvoju i provedbi projekata, politika i propisa o održivoj povezanosti koji se temelje na međunarodnim standardima i najboljoj praksi.

Bilateralna suradnja s pojedinim zemljama trebala bi biti prilagođena njihovoj specifičnoj situaciji. Primjerice, s Kinom bi EU trebao jačati postojeću suradnju u okviru posebnih inicijativa u području infrastrukture i razvojne suradnje, promicati provedbu načela ravnopravnih uvjeta u pristupu tržištu te se oslanjati na međunarodne standarde u okviru inicijativa za povezanost. Kad je riječ o Japanu, EU bi trebao blisko surađivati na promicanju međunarodnih standarda i regionalne suradnje u Aziji, prije svega oživljavanjem dijaloga o prometu između EU-a i Japana. U jugoistočnoj Aziji EU bi trebao nastaviti dijalog o prometu započeo sa Singapurom 2011.

Istodobno bi EU trebao proširiti dijalog o održivoj povezanosti s drugim partnerima, uključujući Afganistan, Indiju, Indoneziju, Iran, Pakistan, Rusiju, Južnu Koreju, Tursku i države srednje Azije, te Australiju i SAD.

Održiva povezanost i EU-ova politika proširenja i politika susjedstva

Povezanost je važan aspekt EU-ove politike proširenja i politike susjedstva. Budući da zemlje obuhvaćene tim politikama približavaju svoje pristupe pristupima EU-a ili ih s njima

¹⁸ Vidjeti Zajednički radni dokument službi SWD(2017) 436, „Pregled euroazijske povezanosti – glavni nalazi” (*Euro-Asian Connectivity Mapping Exercise – Main Findings*) o različitim inicijativama koje provode partneri EU-a.

usklađuju, održiva povezanost postupno se uvodi u njihova zakonodavstva.

U kontekstu nove politike EU-a o zapadnom Balkanu¹⁹ Komisija je nedavno pokrenula vodeće inicijative za bolju povezanost i digitalnu agendu za zapadni Balkan. Uz to, u izjavi iz Sofije sa sastanka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana u svibnju 2018. navodi se obveza znatnog poboljšanja povezanosti u svim njezinim dimenzijama: prometnoj, energetske, digitalnoj i ljudskoj²⁰. Povrh nedavno preuzete obveze da se poveća suradnja u području digitalnoga gospodarstva, trenutačno se priprema akcijski plan za ulaganja u promet u zemljama Istočnoga partnerstva.

U tom će kontekstu Komisija osigurati uključivanje održive povezanosti u EU-ovu politiku proširenja i politiku susjedstva u što većoj mjeri te promicati daljnju tehničku i regulatornu konvergenciju u tom području. Nastavit će i pružati daljnju pomoć u provedbi zakonodavstva u području javne nabave te promicati transparentnost i najbolje prakse.

4.2. Regionalna suradnja

EU ima iskustva u uspostavi struktura regionalne suradnje, poput onih u baltičkoj regiji. Suradujući s partnerskim zemljama, međunarodnim organizacijama i financijskim institucijama, EU bi trebao razmotriti razvoj **pristupâ suradnji u pogledu regionalne povezanosti** za Aziju uz analizu aktivnosti u području povezanosti u pojedinim regijama, nedostataka u povezanosti i prilika za suradnju kako bi se poduprla povezanost EU-a i Azije.

Azija ima velik broj međunarodnih organizacija i mehanizama u čiji se djelokrug među ostalim ubraja povezanost²¹. Priroda suradnje EU-a s tim organizacijama ovisi o njihovim aktivnostima i opsegu djelovanja. Azijsko-europski sastanak (ASEM) važna je platforma za suradnju s ključnim partnerima u Aziji. EU bi trebao nastaviti jačati suradnju s Udruženjem država jugoistočne Azije (ASEAN), središnjim akterom jugoistočne Azije u pogledu povezanosti te pružati potporu provedbi njegova glavnog plana za povezanost do 2025. (*Master Plan on ASEAN Connectivity 2025*) i konvergenciji standardâ koju predviđa, uključujući putem tekućeg dijaloga o prometu²². Konačno, EU bi trebao promicati i regionalnu suradnju u području održive povezanosti kao ključan aspekt svoje strategije za srednju Aziju.

4.3. Međunarodna suradnja

Međunarodna suradnja ima središnju ulogu u utvrđivanju pravnih okvira i konkretnih oblika povezanosti. Ona ima važnu ulogu u jačanju održivosti tih okvira, što je vidljivo iz nedavne inicijative EU-a za upravljanje oceanima.

Upravljanje oceanima

¹⁹ Komunikacija „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU-a sa zapadnim Balkanom”, COM(2018) 65.

²⁰ Izjava iz Sofije (svibanj 2018.). Dostupno na: http://www.consilium.europa.eu/media/34776/sofia-declaration_en.pdf.

²¹ To su među ostalim ASEM, ASEAN, Inicijativa Bengalskog zaljeva za višesektorsku tehničku i gospodarsku suradnju, Srednjoazijska regionalna gospodarska suradnja, Južnoazijsko udruženje za regionalnu suradnju, Južnoazijska subregionalna gospodarska suradnja i Šangajska organizacija za suradnju.

²² Ako je potrebno, EU bi na tehničkoj razini mogao surađivati s Euroazijskom gospodarskom unijom i njezinim državama članicama kako bi se njihovi tehnički propisi i norme u što većoj mjeri uskladili s međunarodnima.

EU se zalaže za slobodu plovidbe i održivo upravljanje oceanima i morima. U Zajedničkoj komunikaciji²³ iz studenoga 2016. predloženo je 50 mjera za sigurne, zaštićene i čiste oceane kojima se upravlja na održiv način u cijelom svijetu, a teži se sklapanju „oceanskih partnerstava” s ključnim akterima. EU je u suradnji sa Svjetskom bankom osmislio „Okvir za razvoj plavoga gospodarstva”, koji će pomoći obalnim državama, regijama i zajednicama u njihovu prijelazu na plava gospodarstva uspostavljanjem mehanizma mješovitog financiranja za ulaganja u obliku javno-privatnih partnerstava tijekom 30 godina.

Međunarodne organizacije²⁴ rade na **međunarodnim sporazumima i standardima** čije je priznavanje i provedba potrebna za borbu protiv klimatskih promjena i uništavanja okoliša, za promicanje pristupa tržištu, slobodne i poštene trgovine te za osiguravanje **interoperabilnosti mreža**²⁵. Općeprihvaćenim međunarodnim standardima osigurava se tehničko usklađivanje koje omogućuje interoperabilnost različitih mreža. Međunarodne i europske organizacije za normizaciju²⁶ ključni su partneri Europske unije koji konsenzusom u izradi industrijskih normi osiguravaju tehničku usklađenost u Europi i Aziji. Komisija će surađivati s tim organizacijama i relevantnim industrijama te razmotriti potrebu izrade normi koje se odnose na povezanost. Komisija će proširiti pružanje tehničke pomoći i bolje se koordinirati s relevantnim međunarodnim organizacijama i stranim partnerima kako bi osigurala da ključne treće zemlje prihvate te norme i da se one šire primjenjuju. Općenito, EU bi trebao intenzivirati suradnju s međunarodnim organizacijama i jačati vanjsko zastupanje, sudjelovanje i koordinaciju.

Ključne mjere za poglavlje 4.

Komisija će učiniti sljedeće:

- *pojačati suradnju s relevantnim trećim zemljama, među ostalim u okviru Platforme za povezivanje EU-a i Kine, radi promicanja digitalnoga gospodarstva, učinkovite prometne povezanosti, pametne, održive i sigurne mobilnosti na temelju proširenja mreže TEN-T te radi promicanja ravnopravnih uvjeta za ulaganja,*
- *podupirati održivu povezanost u dijalozima o politici i razvoju s trećim zemljama,*
- *produbljivati suradnju s relevantnim regionalnim organizacijama u Aziji i testirati različite pristupe suradnji u pogledu regionalne povezanosti za Aziju,*
- *surađivati s europskim i međunarodnim organizacijama za normizaciju i njihovim nacionalnim članovima s ciljem učinkovitog i zajedničkog razvoja potrebnih tehničkih normi, među ostalim putem ciljne tehničke pomoći i tehničke suradnje,*
- *surađivati s Gospodarskom komisijom Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE) radi ujednačivanja pravnog režima za prijevoz robe željeznicom na cijelom*

²³ Zajednička komunikacija „Međunarodno upravljanje oceanima”, JOIN(2016) 49.

²⁴ To su među ostalim Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj, UNECE i njegov Odbor za unutarnji promet; u željezničkom prometu OTIF i OSJD; u energetici Međunarodna agencija za energiju i Međunarodna agencija za obnovljivu energiju. Ostale ključne organizacije od globalne važnosti uključuju IMO, ICAO, ITU i ILO za socijalna prava.

²⁵ Uključuju među ostalim UNECE-ovu Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša te UNECE-ovu Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš iz Espooa i njezin Protokol o strateškoj procjeni okoliša.

²⁶ Međunarodna komisija za elektrotehniku, Međunarodna organizacija za normizaciju i Međunarodna telekomunikacijska unija; Europski odbor za normizaciju, Europski odbor za elektrotehničku normizaciju i Europski institut za telekomunikacijske norme.

euroazijskom kontinentu, te s Međuvladinom organizacijom za međunarodni željeznički prijevoz (OTIF) i Organizacijom za suradnju među željeznicama (OSJD) kako bi se proširila primjena EU-ovih okvira za tehničke specifikacije i upravljanje sigurnošću.

5. Veća i bolja ulaganja u održivu povezanost

Na globalnoj razini potrebe za ulaganjima u povezanost nisu zadovoljene. Studija Svjetske banke pokazala je da najsiromašnije zemlje proporcionalno imaju najveće potrebe (u prosjeku 12,5 % BDP-a) i najveće manjke (7,5 % BDP-a) kad je riječ o infrastrukturnoj potrošnji. Potreban je sveobuhvatan pristup financiranju kako bi se premostio taj veliki investicijski jaz. Za početak su potrebni bolja mobilizacija domaćih resursa, modeli utvrđivanja cijena za upotrebu infrastrukture i regulatorni okviri. To vrijedi i za Aziju, gdje postoje velike regionalne razlike²⁷.

5.1. Novo i inovativno financiranje EU-a za povezanost

Cilj ove Komunikacije nije uspostaviti plan ulaganja, ali bi postojeći i budući financijski instrumenti EU-a ipak mogli poslužiti kao putokaz kako se potiču privatna ulaganja u projekte povezanosti.

EU je već ostvario dobre **rezultate** kad je riječ o financijskoj potpori za povezanost²⁸. Financiranje i tehnička pomoć za infrastrukturu i povezanost osigurani su u okviru investicijskih instrumenata prema zemljopisnim kriterijima, kao što su Fond za poticanje ulaganja u susjedstvu (NIF), Ulagački instrument za srednju Aziju (IFCA) i Ulagački instrument za Aziju (AIF). Od 2010. do sredine 2018. samo je u okviru Ulagačkog instrumenta za Aziju i Ulagačkog instrumenta za srednju Aziju ostvareno više od 4,2 milijarde EUR ulaganja kombiniranjem bespovratnih sredstava i zajmova²⁹. Konkretno prilike za zajednička ulaganja u Europi nude se i u okviru Plana ulaganja za Europu.

Za sljedeći višegodišnji financijski okvir (2021.–2027.) Komisija je predložila nekoliko inovativnih mjera koje bi mogle potaknuti javna i privatna ulaganja u povezanost. U prijedlogu Komisije ističe se investicijski okvir za vanjsko djelovanje koji se temelji na trenutačnom Europskom fondu za održivi razvoj³⁰ (dio EU-ova plana za vanjska ulaganja, primjenjuje se na Afriku i susjedstvo), a cilj je osigurati financiranje kojim se potiču dodatna ulaganja javnog i privatnog kapitala. Iako će uglavnom biti usmjeren na Afriku i susjedstvo EU-a, dio njegovih sredstava bit će namijenjen i drugim geografskim područjima.

²⁷ Inderst, George, *Infrastructure Investment, Private Finance, and Institutional Investors: Asia from a Global Perspective* (Ulaganja u infrastrukturu, privatno financiranje i institucijski ulagači: Azija iz globalne perspektive), 2018., Asian Development Bank Institute.

²⁸ U razdoblju od 2014. do sredine 2018. Ulagački instrument za zapadni Balkan privukao je oko 2,4 milijarde EUR ulaganja u povezanost, a Fond za poticanje ulaganja u susjedstvu oko 2,9 milijardi EUR ulaganja u povezanost u zemljama Istočnog partnerstva.

²⁹ Na primjer, EIB sudjeluje sa 70 milijuna EUR u projektu prijenosa i trgovine električnom energijom u srednjoj i južnoj Aziji (CASA-1000), kojim se omogućuje prijenos električne energije između Kirgistana i Tadžikistana prema Afganistanu i Pakistanu.

³⁰ Uredba (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća, od 26. rujna 2017. o uspostavi Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR), jamstva EFOR-a i Jamstvenog fonda EFOR-a.

Nadalje, Komisija podupire sva nastojanja za povećanje djelotvornosti i operativnosti EU-ova institucionalnog i operativnog okvira za vanjska ulaganja kako bi bio dorastao glavnim izazovima u području ulaganja. U nedavnoj Komunikaciji Komisije³¹ naglašava se nužnost kombiniranja izvora financiranja u međunarodnoj suradnji, posebno privlačenjem financiranja iz privatnog sektora, a naglašava se i potreba da se na najbolji način iskoriste postojeći instrumenti, počevši od Europskog fonda za održivi razvoj. Usto, u Komunikaciji se poziva glavne financijske i razvojne institucije koje djeluju u području financiranja razvoja da ojačaju svoju suradnju.

Inovativno financiranje međunarodne suradnje u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru (2021.–2027.)

U svibnju 2018. Komisija je donijela prijedlog³² za sljedeći višegodišnji financijski okvir Europske unije, koji uključuje mjere za promicanje ulaganja, među ostalim u održivu povezanost. Komisija predlaže novu strukturu vanjskih ulaganja širega globalnog opsega, što uključuje Aziju³³. Kao i u ranijim rješenjima, javna i privatna sredstva mobilizirat će se putem snažnijeg jamstva EU-a, koje se može nadopuniti bespovratnim sredstvima i zajmovima. Ako se postigne dogovor o novoj strukturi, ona će potaknuti dodatna ulaganja, uključujući ulaganja u održivu povezanost. Predloženim proširenjem proračuna EU-a za istraživanje pomoći će se prelasku na održivije oblike povezanosti.

EU bi trebao ojačati suradnju s **javnim i privatnim financijskim institucijama država članica, uključujući državne investicijske fondove**, te težiti da svoje aktivnosti s njima bolje uskladi. Kako bi promicali održivo financiranje, EU i europske kreditne institucije trebali bi poboljšati i dijalog s javnim i privatnim financijskim institucijama trećih zemalja u skladu s Akcijskim planom o financiranju održivog rasta³⁴. Akcijski plan temelj je za razgovore u okviru međunarodnih foruma, a cilj mu je održivije upravljanje financijskim sustavom. Komisija podupire suradnju u području održivog financiranja i razmjenu najboljih praksi između europskih banaka, uključujući javne banke, i drugih banaka zemalja izvan EU-a. Podupirat će i inicijative društveno odgovornog poslovanja u okviru kojih se primjenjuju međunarodni standardi za financiranje projekata koji se odnose na povezanost. EU će podupirati procese u okviru skupina G7, G20 i OECD-a kako bi se prakse kreditiranja javnih financijskih institucija uskladile s načelima održive povezanosti.

5.2. Međunarodna partnerstva u financiranju

Međunarodne financijske institucije (IFI-ovi) i multilateralne razvojne banke (MDB-ovi) središnja su komponenta u globalnoj strukturi financiranja povezanosti. Europska investicijska banka (EIB) kao banka Europske unije i njezin investicijski partner te Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) neprekidno šire svoj opseg kreditiranja, čime se otvaraju nove mogućnosti suradnje. MMF i Svjetska banka važni su partneri za suradnju u području

³¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću i Europskoj investicijskoj banci „Prema učinkovitijoj financijskoj strukturi za ulaganja izvan Europske unije”, COM(2018) 644 final.

³² Komunikacija „Moderan proračun Unije koja štiti, osnažuje i brani – Višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.”, COM(2018) 321. U Komunikaciji Komisije „Prema učinkovitijoj financijskoj strukturi za ulaganja izvan Europske unije”, COM(2018) 644 izlaže se prijedlog strukture vanjskih ulaganja.

³³ Vidjeti prethodno spomenutu Komunikaciju u bilješki 30.

³⁴ Komunikacija „Akcijski plan o financiranju održivog rasta”, COM(2018) 97.

održivosti duga i povezanosti. EU bi isto tako trebao produbiti suradnju s Azijskom razvojnom bankom (ADB) i Azijskom bankom za ulaganja u infrastrukturu (AIIB), osiguravajući istodobno da se u tim odnosima u potpunosti poštuju prioriteti EU-a. Podrška MDB-ova ključna je za provedbu „Plana za infrastrukturu kao kategoriju imovine” skupine G20, a šira primjena platformi za upravljanje infrastrukturom pomogla bi poboljšati provedbu projekata³⁵. Trebalo bi nastojati unaprijediti i koordinaciju među članicama EU-a u okviru MDB-ova.

5.3. Ravnopravni uvjeti za poduzeća

Kako bi poduzeća mogla razvijati i promicati povezanost između EU-a i Azije potrebno je ispuniti ključne preduvjete poput jednakih uvjeta za pristup tržištu i izravna strana ulaganja; pravednosti i transparentnosti javne nabave; nediskriminirajućih tržišnih praksi; te uravnotežene zaštite prava intelektualnog vlasništva³⁶. Stoga su neophodni snažni okviri makroekonomske i fiskalne stabilnosti, dobre sektorske politike i reforme, sveobuhvatni godišnji i srednjoročni fiskalni i proračunski okviri te pouzdani sustavi upravljanja javnim financijama. EU će nastaviti podupirati inicijative kojima se osiguravaju ravnopravni uvjeti za poduzeća. Kada bi veći broj zemalja potpisao **Sporazum o javnoj nabavi** (GPA) Svjetske trgovinske organizacije, bio bi to konkretan korak naprijed. Brzo donošenje prijedloga Komisije o instrumentu za međunarodnu nabavu³⁷ potaknuo bi partnere da se pridruže tom Sporazumu i budu spremniji ispunjavati obveze u pogledu pristupa tržištu. EU bi trebao nastaviti poticati partnere da u postupcima javne nabave primjenjuju kriterije kvalitete i troška životnog vijeka. Da bi se stvorili ravnopravni uvjeti, treba poboljšati transparentnost **sustava izvoznih kredita**. Diskriminirajuće prakse trebalo bi ukloniti. Međunarodna radna skupina o izvoznim kreditima trebala bi utvrditi pravila koja mogu osigurati ravnopravne uvjete izvoznicima iz različitih zemalja.

EU namjerava intenzivirati aktivnosti **gospodarske diplomacije**³⁸ u Aziji. Namjerava podržavati platforme za povezivanje europskih i azijskih poduzeća, s naglaskom na MSP-ove, i osnovati poslovnu savjetodavnu skupinu za povezanost Europe i Azije. EU bi trebao nastaviti promicati svoj Europski portal projekata ulaganja (promijenit će ime u portal InvestEU), koji osigurava vidljivost prilika za ulaganje u EU-u svim zainteresiranim ulagačima.

Ključne mjere za poglavlje 5.

Komisija (i prema potrebi Visoki predstavnik) učinit će sljedeće:

- *olakšavati ulaganja za povezivanje Europe i Azije putem instrumenata ulaganja i jamstava, u čemu sudjeluju europske javne banke (EIB, EBOR), nacionalne banke i institucije država članica te međunarodne financijske institucije u skladu s*

³⁵ Na primjer, za upravljačku platformu SOURCE vidjeti internetsku stranicu Zaklade za održivu infrastrukturu, <https://public.sif-source.org/>.

³⁶ Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o preprekama trgovini i ulaganjima, 1. siječnja 2016. – 31. prosinca 2016.

³⁷ Komisijin Prijedlog Uredbe o pristupu robe i usluga iz trećih zemalja unutarnjem tržištu javne nabave Unije i postupcima koji doprinose pregovorima o pristupu robe i usluga iz Unije tržištima javne nabave trećih zemalja, COM(2016) 34. Europski parlament i Vijeće trenutačno razmatraju taj prijedlog.

³⁸ Komisijin Dokument za razmatranje o svladavanju globalizacije, COM(2017) 240.

međunarodnim standardima i načelom ravnopravnih uvjeta,

- *pojačati suradnju EU-a u području ulaganja s Azijskom razvojnom bankom i Azijskom bankom za ulaganja u infrastrukturu,*
- *osnovati poslovnu savjetodavnu skupinu za povezanost Europe i Azije,*
- *zahtijevati veću transparentnost javne nabave u euroazijskoj infrastrukturi, među ostalim putem šireg pristupanja Sporazumu o javnoj nabavi Svjetske trgovinske organizacije i donošenjem standarda za javnu nabavu u skladu s tim Sporazumom te pružati potporu uspostavi internetskih stranica za javnu nabavu.*

6. Zaključci

Ova Zajednička komunikacija služi kao osnova za strategiju EU-a o povezivanju Europe i Azije. **Ta se strategija temelji na načelima održive i sveobuhvatne povezanosti utemeljene na međunarodnim pravilima.** Pomoću tog pristupa EU će poboljšati kvalitetu propisa koji se odnose na povezanost i ostvariti ravnopravne uvjete u tom području oslanjajući se na primjere s unutarnjeg tržišta. Pridonosit će razvoju prometnih, energetske i digitalnih mreža na temelju vlastitih iskustava s prekograničnom povezanosti. Nastojat će ojačati svoja partnerstva s trećim zemljama, regijama i međunarodnim organizacijama. Intenzivirat će suradnju u području obrazovanja, istraživanja, inovacija, kulture, sporta i turizma, čime želi pomoći u promicanju različitosti i slobodne razmjene ideja. Kako bi podržao te različite politike i djelovanja, EU bi trebao iskoristiti sve poluge i alate u svojem financijskom okviru za mobilizaciju javnih i privatnih ulaganja u održivu povezanost. Za uspjeh strategije bit će nužni zajednički naponi EU-a i njegovih država članica u pogledu bolje komunikacije te brendiranja i marketinga projekata i programa za povezivanje s azijskim partnerima.

Stoga Komisija poziva Europski parlament, Vijeće, Europski gospodarski i socijalni odbor, Odbor regija, Europsku investicijsku banku i relevantne dionike da razmotre i podrže mjere navedene u ovoj Zajedničkoj komunikaciji.